

REVISTA FOTOGRAFICA DE CATALUNYA

REDACCIÓ - PROVENÇA, 287 - TELÉFON 71177

ANY. 2
NÚM. 9

FEBRER - 1934

Núm. 1 esgotat - núm 5, 5 ptes.

PREU DE SUBSCRIPCIÓ:

Un any ptes. 12'60
Sis mesos ptes. 7'30
Núm. solt ptes. 1'50
Núm. atrassat 2'50
Extranger ptes. 15

L'ESPERIT DE CRÍTICA per Crisejus

Es cosa corrent entre els aficionats criticar les actuacions dels jurats qualificadors, amb un esperit poc benèvol i augmentar i exagerar les falles ¿quin serà el punt precís on un hom pugui situar la fi de l'encert i el principi de la falla, en qüestions d'art? o pseudo falles dels benemèrits senyors que han acceptat el compromès càrrec de Jurat. I, malgrat la facilitat amb què molts, portats de llur temperament impulsiu, es lliuren a aquesta crítica, repeteixen després en llurs opinions particulars les mateixes errades (?) que han desaprovat. ¿Serà precís dir ací que en les preferències artístiques, quan les obres tenen ja un valor tècnic acceptable, influeix extraordinàriament el gust personal de cada membre del Jurat i sobre tot aquella tendència que més s'acosti a la de la majoria de dit Jurat? Hom pot dir que són ben rars els Concursos en els quals, en l'íntim de la nostra consciència, ens atrevim a emetre una crítica als membres que han compostat el Jurat i encara, quan això ens esdevé és més aviat per tractar-se de persones excessivament impulsives, en les quals la primera impressió domina el seu esperit durant un temps que generalment és superior al que s'acostuma atorgar per a la classificació.

Actualment comptem amb uns quants professionals que vénen demostrant contínuament el seu amor a la Fotografia i que procuren i assoleixen, en atorgar un fall, la major equitat. La tasca que aquests senyors s'imposen és digna de tot agraïment i cal que es tingui en compte. No obstant, és precís que els nostres aficionats es preparin i procurin habitar el seu temperament a l'examen desapassionat de les obres. Un sistema bo és fixar-se primerament en les obres executades amb estils que no són precisament els que preferim, no mirant les que corresponguin al nostre favorit fins al final i sense gaire deteniment. D'aquesta manera neutralitzarem els efectes de la nostra preferència, sense perjudicar a aquestes darreres, ja que es jutja més ràpidament allò que es coneix i s'estima, que allò que ens és un xic refractari. Després i abans de donar les nostres preferències a cap obra, és convenient d'examinar les condicions tècniques independentment del procediment. I, una vegada seleccionades les que preferim tècnicament, estudiarem la composició artística de les obres i comptant amb les que estiguin d'acord amb les regles elementals de la composició, no ens quedarà altre remei que atorgar la nostra preferència a aquelles que millor facin vibrar la nostra facultat emotiva. Veieu, doncs, com «in extremis» haurà d'influir sempre el gust personal del crític i, per tant, no és estrany que, en un Concurs d'importància, on s'hi ajuntin obres de vàlua, el darrer pes en el fall el faci la coincidència o sigui la comunicació espiritual que s'estableix entre l'emoció experimentada per l'autor en crear la seva obra i pel Jurat-crític en observar-la.

Per poder actuar el dia de demà com a Jurat, és precís habitar el nostre esperit a l'equanimitat, a l'examen fred de les condicions tècniques i artístiques de les obres, i saber situar-se en el pla emocional en què es trobava l'autor en produir el seu treball. Així com per arribar a ésser quelcom en l'art, la primera condició que creiem necessària és la de dubtar sempre de la bondat dels propis treballs, sense deixar, però, de fer tot el possible per anar-los millorant.

LA NATURA MORTA EN FOTOGRAFIA

per Dr. W. Warstat de Stettin

(Trad. d'E. Puig)

La natura morta és la cendrosa de la fotografia artística. Tot el més, l'aficionat fa tal vegada un assaig, compona un bonic bodegó, combina uns bonics fruits, i si no aconsegueix des de la primera vegada una fotografia artística i irreprotxable, ja no vol tornar a provar fortuna, sinó que considera l'empresa massa àrdua i exposada a molts fracassos, no tornant a recordar-se més d'ella.

I té bona part de raó: la combinació encertada i artística de bodegons i fruites, del que se'n diu natura morta, amb els mitjans de què disposa la fotografia, pressuposa una bona dosi de coneixements tècnics i, sobre tot, una regular educació artística per part de l'aficionat. Però precisament per aquest motiu l'aficionat estudios hauria d'esforçar-se en conèixer i vèncer totes aquestes dificultats, i així serà tanta major la satisfacció que li produeixin les fotografies aconseguides.

Quan el mal temps o les desfavorables condicions de llum fan impossible el treball a l'aire lliure, la fotografia de natura morta ofereix a l'aficionat un magnífic camp d'activitats, que bé pot reemplaçar el camp que se li tanca. Aquest gènere de fotografia pot practicar-se en una habitació confortable, si necessari fos amb llum artificial, ja que no són de témer, pel cas, les exposicions llargues. Per altra part, els «models» de què es compona la natura morta es distingeixen per la seva paciència sense límits i no es posen «nerviosos» com les persones, a les quals l'aficionat sol dirigir-se per a les seves experiències de fotografia en espais tancats quan a fora fa mal temps.

La natura morta, com a gènere artístic, va originar-se de l'afició a les coses boniques, de l'encís que ocasiona els seus variats colors, línies i formes, així com de l'efecte que produeix la seva combinació més o menys capriciosa. Flors, fruites, objectes d'ús corrent, vulgars o estranys, luxosos, etc., aquests són els models, els valors, en que treballa la natura morta. Però l'objecte sol, la cosa en sí, per formosa i interessant que sigui, no són suficients per a comunicar la nota artística a la representació gràfica; no totes les fotografies de flors, no tota representació gràfica d'una peça de museu, un búcar, una copa, una figura de porcelana, etc., no totes aquestes coses, certament, poden qualificar-se, en propietat, de natura morta. Es tractar més bé de l'harmonia, de la reunió de varies coses, de l'encertada disposició i combinació de les mateixes, de l'efecte que produeixen en la representació, en una paraula, de la sensació de calma i repòs que donen, com veritable «natura morta» que són.

Les fotografies d'aquest gènere, ofereixen, en canvi, dues modalitats diferents. Amb la primera va aparellada una sensació subjectiva de vida plàcida, íntima. Imagineu-se, per exemple, un parell de flors soltes en una florera, i al seu costat uns esqueixos florits descuidats damunt la taula. Aquestes flors ¿no us parlen de la mà carinyosa que fa un moment estava ordenant el ram tranquil i apaciblement, i que menesters peremptoris han sollicitat la seva presència en altre lloc per uns intants? Uns raves en una plàtera de pisa, amb un bock de cervesa i junt al mateix un cendrer amb un cigar encès, són testimoni d'un menjar engolit per un beverrí sempitern que acaba d'absentar-se per uns moments. Un llimó partit junt a un got de llimonada, la sucrera i la cullereta són testimonis de temps calurós. Quant més natural i espontània sia la íntima dependència de les coses, quan millor respongui la seva distribució en l'espai a la natural associació d'idees, tant més perfecte és la impressió del conjunt com quadro de natura morta.

L'altra modalitat es refereix a la part artística, a la plasticitat del conjunt. La relació de les coses, la seva mútua dependència, no ha d'ésser únicament subjectiva i objectiva; deu existir al mateix temps una íntima harmonia, una perfecta consonància baix el punt de vista artístic, amb varietat de matisos, tonalitats de llum, línies i formes, i una ordenació encertada en l'espai.

L'artista ha de manifestar la seva cultura i els seus sentiments artístics tant en compondre el bodegó com en la forma d'escollir les coses i en la manera de combinar aquests valors per a donar-los-hi una representació adequada. Com a pintor, ha de curar de la matissació i clarobscur de la combinació i contrast dels colors; com a fotògraf, de la més pura i delicada gradació del valor de les distintes tonalitats. Ambdós artistes, pintor i fotògraf, han de saber comprendre i reproduir l'atractiu singular dels contorns precisos d'un gerro de flors o la seva esveltesa de formes i riques tonalitats de llum dimanants dels reflexes.

Si no és possible compondre la totalitat de les coses que componen el conjunt dintre del quadro, si no poden veure's clara i distintament per jeure apilades en confús desordre, oferint una perspectiva barroca i estravagant, perdís de nou la vida íntima secreta del conjunt, perquè el quadro no pot oferir l'aspecte d'espai profund, d'un tot únic i complet. En canvi, si l'artista sap disposar la composició amb tacte exquisit i singular mestria, la relació mútua i la dependència de formes exteriors així combinades, pot inclús ésser superior a la relació i dependència natural i espontània de les coses, i els objectes més heterogenis i més independents entre ells, poden arribar a constituir un tot ben gravat i artísticament unit.

TRACTAMENT DEL MATERIAL PANCROMATIC

per R. M. M.

Examinant els treballs dels artistes internacionals que a vegades — no tantes com és de desitjar — hom ens exhibeix a casa nostra, es pot gaudir d'algunes proves, la valoració de les quals és esplèndida, puix que les ombres són transparents fins en llur part més intensa i les grans llums presenten una gradació suau i detallada, de manera que no apareixen aquestes superfícies blanques, d'un blanc desprovist de tot dibuix. Aquesta riquesa de valors, la qualitat que això representa, han estat assolides, per regla general, mercès a l'ús dels negatius pancromàtics. I no obstant, si hom pregunta a molts dels nostres aficionats llur parer sobre aquesta mena de material, és fàcil sentir una resposta desfavorable, precisament perquè, segons llur opinió, aquest material dóna *dur*. Sembla, doncs, que existeixi una contradicció i, no obstant, ambdues coses són certes. Res com el negatiu pancromàtic per a obtenir tota l'escala de valor corresponent a la major part dels subjectes; res, però, com ell per produir un contrast exagerat, a la més petita errada.

Per a usar el material pancromàtic cal estudiar ben bé la *pose* a donar mitjançant un bon fotòmetre. Si hom esmerça l'*ecran*, abans de fer les correccions per al seu ús, s'augmentarà una vegada i mitja la *pose* obtinguda. Per exemple: Si el fotòmetre dóna 1/50 de segon, aquesta serà l'exposició sense filtre, i amb filtre serà 1/37 de segon, multiplicat pel factor corresponent al número de filtre usat. Aquests factors són, per a aquesta classe de materials, els que segueixen:

Filtre n.º 1	1,5 x	la pose obtinguda	(1/37 de s.)
Filtre n.º 2	3 x	»	»
Filtre n.º 3	4,5 x	»	»
Filtre n.º 4	6 x	»	»
Filtre n.º 5	8 x	»	»

Les plaques hauran d'ésser tretes de llur embalatge i carregades en els xassissos completament a les fosques. Per a revelar-les, es descarregaran aquells a les fosques i una vegada que el negatiu porti un minut en el revelador, es podrà donar la llum *virida* composta de dos papers grogs i dos verds intercalats i col·locats entre dos vidres, rebent la llum indirecta d'una bombeta elèctrica de deu bugies. De tota manera la cubeta haurà d'ésser coberta amb un cartó i solament de tant en tant hom anirà examinant per transparència els negatius, tornant-los a posar ràpidament a la cubeta, fins a finir l'operació. Nosaltres hem operat sempre així i no hem observat mai la presència de vel ni amb els negatius ultra-sensibles. No obstant hom pot desensibilitzar amb el pinacriptol verd o groc, durant dos minuts, revelant després el clixé, però hom deu tenir en compte que generalment la desensibilització predisposa al contrast.

Les plaques pancromàtiques, i el mateix hom pot dir de les pel·lícules, presenten, en relació amb l'altre material d'igual sensibilitat general, un augment del gra de l'emulsió. Observant, doncs, que per una banda aquest material, degut a la seva mateixa propietat de reproduir exactament totes les valoracions, té certa inclinació a donar imatges vigoroses i d'altre, la conveniència de reduir el gra, no hem pas d'insistir en l'indicat que són ací els reveladors que donen suau i finor de gra.

Heus ací una fórmula molt convenient, que revela en uns 6 a 8 minuts

Aigua bullida calenta fins a 1.000 c. c. ; Metol, 4 grams ; Hidroquinona, 3 grams ; Sulfit de sosa anhidre, 100 grams ; Borraix pulveritzat, 2 grams

Per a preparar aquest bany preneu un quart de litre d'aigua (250 c. c.) i desfèu el metol. En un altre quart es posa la meitat del sulfit i la hidroquinona, i, en un altre, la resta del sulfit i el borraix. Es barregen aquestes dues darreres solucions i el total s'aboca sobre la solució de metol, completant-se el total amb aigua fins al litre.

Aquest bany es conserva bastant de temps ben tapat i plenes les ampelles.

El rentat i fixat del negatiu es fa com de costum. El fixador, però, haurà d'ésser àcid.

Quan es tracti de material pancromàtic, de sensibilitat reduïda (17 Sch) es pot usar aquesta fórmula que dóna encara més suau que l'anterior, a saber :

Aigua bullida calenta, 1.000 c. c. ; Metol, 4 grams ; Sulfit de sosa anhidre, 150 grams ; Borraix, 2 grams.

Prepari's en un quart de litre el metol i, en la resta, el sulfit i el borraix i barregi's després. Filtri's i es pot usar seguidament. Duració, 8 minuts.

Seguint aquest mètode és fàcil l'obtenir negatius suaus i que es caracteritzin per la vàlua extraordinària de llur gama de valors com és propi del material pancromàtic.

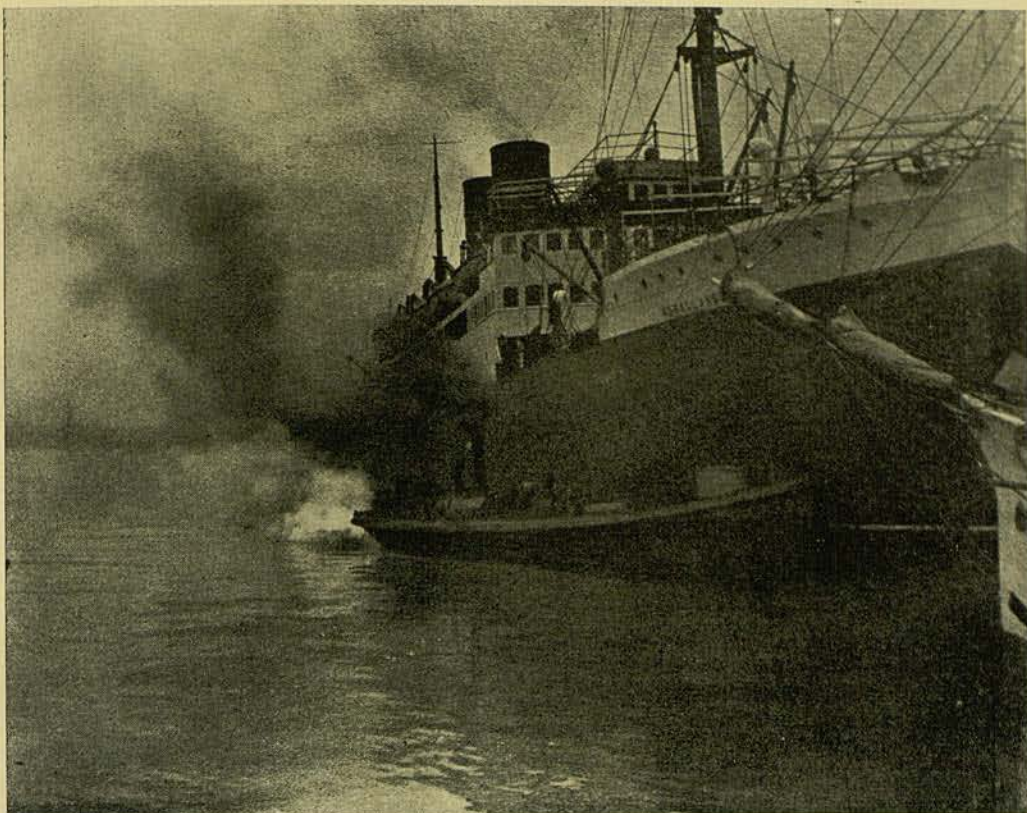
BODEGO
BROMUR

T. MIARNAU

JARDÍ ROSSINYOLENC...
BROMUR

J. BASAS

CAPVESPRES
BROMUR

P. MONTANYA

XIPOLLEJANT...
BROMUR

A. FONTS

DE BON MATÍ...
BROMUR

J. IBAÑEZ

ART VELL
BROMUR

S. TALTAVULL

PLACA 68

PAISATGE
BROMUR

B. OLIVER

PAISATGE
BROMUR

J. CANET

FREGATINES
BROMUR

J. CAMPRUVÍ

MATINAL
BROMUR

R. PALLISSÓ

PLACA 70

PLOVENT...
BROMUR

E. TARRÉS

BODEGO (PAUSA)
BROMUR

G. SAURET

INTERVENCIÓ EN LES AMPLIACIONS AL BROMUR

per Leafar

La gran adaptació que pels treballs artístics tenen els procediments pigmentaris no es deguda solament a la bellesa que comuniquen a la imatge. És el marge d'intervenció que atorguen a l'operador el que ha contribuït també a llur divulgació.

No obstant, aquests procediments exigeixen, per tal que la interpretació personal de l'operador respongui al concebut per ell, un domini en llur manipulació, solament assequible mitjançant una pràctica perllongada, reclamant això una força de voluntat, a més de continuades despeses — improductives pel moment — de les quals no tots els aficionats es veuen amb cor de posar en pràctica.

Per altra part una prova al bromur amb bons valors i amb un assumpte ben escollit pel que a les seves línies i llums es refereix, és ja una excel·lent obra artística, sobretot si es pot completar el treball de l'objectiu, allunyant un xic els infinits per augmentar l'efecte de perspectiva aèria, impedir l'empastament de certes ombres, reforçant així la qualitat final.

Seguint el procés de revelatge que anem a descriure són factibles aquestes petites intervencions, que malgrat llur poca importància, contribueixen en bona part a avaluar la prova.

Primerament és necessari esbrinar amb un petit retall del mateix paper bromur que hem d'esmerçar, l'exposició que hom deu donar, tenint en compte que amb el bany més avall descrit, la imatge ha de començar a aparèixer als quaranta segons a l'estiu i d'uns 55 a 60 segons a l'hivern. El revelatge total dura aproximadament — descomptat el temps perdut en les intervencions — tres i quatre minuts respectivament. S'ha de tenir present que en el fixador les proves no augmenten gairebé d'intensitat.

Una vegada, doncs, que s'haurà obtingut el temps d'exposició d'acord amb dites prescripcions, es procedirà a l'exposició de la prova definitiva. Durant ella es poden usar tots els trucatges coneguts, fent les reserves prudencials (mai han de passar aquestes d'un quart del temps d'exposició total), però en la majoria dels casos, aquestes precaucions són innecessàries, com el mètode les corregeix posteriorment. Igualment es pot fer ús de l'objectiu de *flou*, la trama, etc.

Per revelar la prova, serà necessari preparar les solucions que segueixen :
SOLUCIO A :

Aigua bullida, calenta, 250 centímetres cúbics ; Sulfit de sosa anhidre (preferible pur), 50 grams ; Hidroquinona, 0,5 gram.

SOLUCIO B :

Bisulfit de sosa líquid, 50 c. c. ; Solució de bromur de potassa al 10 per 100, 25 c. c.

La primera solució ha d'éser filtrada, després que s'hagi refredat.

Per a l'ús esmerceu les quantitats següents

Aigua corrent, 280 c. c. ; Solució A, 15 c. c. ; Solució B, 5 c. c. ; Amidol pur, 0,5 gram.

A més hom deu encara preparar en una proveta petita, uns 5 centímetres cúbics de solució B, dissolta en un altre tant d'aigua. Hauréu de disposar també d'un pinzell d'aquarella gruixut que ens haurà de servir per les intervencions.

Necessitem dos cuvetes de la grandària de la prova, una pel fixador, que serà preparat d'acord amb qualsevol fórmula de fixador àcid, i una altra pel revelador, i un recipient, tal vegada una proveta mateixa, que pugui contenir tot el líquid del revelador.

La prova, sense esbandir, es revela amb el bany descrit, i quant tota la imatge és visible, encara que molt feble, es buida el revelador en la proveta i s'hi tira aigua neta en la cubeta, esbandint ràpidament la prova, la qual s'agafa d'un cantó amb la mà dreta, deixant que s'escorri, mentre que amb l'esquerra es llença l'aigua i aleshores es diposita la prova en el fons de la cubeta — ara buida — amb la imatge cap amunt.

Amb el pinzell lleugerament xopat de la solució B dissolta, que hem preparat de bell antuvi, es van repassant tots els punts de la imatge que no es vol que pugin massa, tenint en compte que aquesta primera intervenció, solament frenarà llur intensitat en relació amb les parts no tocades, però no l'aturarà del tot. S'ha de procurar no sortir-se dels marges dels punts escollits però, no obstant, encara que hom depassi dels marges, *una vegada la prova acabada no es coneix en absolut*. Un cop repassada la línia de l'horitzó si s'ha volgut allunyar l'infinit, o tocades amb el pinzell les parts que amenacen empastar-se, s'hi abocarà ràpidament el revelador, advertint que en cobrir el líquid la prova, semblarà que aquesta baixa d'intensitat. Tornarà a fer-se una altra intervenció quan sembli oportú i generalment amb dues vegades n'hi haurà suficient. No obstant l'operació pot repetir-se encara més. Acabat el revelatge, s'esbandeix ràpidament la prova i es posa a fixar. Aleshores podem encendre el llum blanc. L'enllumenat del laboratori durant les operacions ha d'ésser de preferència la llum taronja, car així es procedeix al frenat amb més seguretat. Aquest procediment no es presta pels papers al clorobromur perquè en aquests el to té una gran importància i precisament el revelador ací indicat té el petit inconvenient que el to no és tan bonic com en els banys concentrats. Els papers bromurs, en canvi, donen generalment tons que no difereixen en gaire dels que usualment es treuen en els altres banys reveladors. No obstant, per a millorar encara més l'efecte final, és molt indicat virar les proves, una vegada rentades, durant una hora en 8 ó 10 aigües, en el següent bany, on han de romandre en moviment de 20 a 30 minuts:

Aigua corrent, 300 c. c.; Sulfocianur d'amoní, 7,5 grams; Clorur de sodi (Sal de cuina), 1,5 grams; Acid tartàric, 0,5 grams; Solució de clorur d'or amb aigua destil·lada al 1 per 100, 5 c. c.

Aquest bany serveix, a l'igual que el revelador, per a dues proves 24 per 30. Ni un ni altre bany convé explotar-los més i en quant al revelador, no es conserva d'un dia per a l'altre.

Després del viratge, que dóna un to blavós als negres, de molt bon efecte, es renta la prova en tres aigües durant uns 10 minuts i es posa a assecar.

Per acabar, farem avinent que aquest procediment no fa miracles i que, naturalment, si el negatiu no és a propòsit per engrandir, és a dir, si no és transparent sense ésser feble, i de bona valoració de contrastos, difícilment se'n treu profit; però quan el negatiu s'hi presti perfeccionarà el treball de l'objectiu, donant més transparència a les ombres, amenaçades d'empastaments, produint l'efecte de la distància, que rarament interpreta bé l'objectiu, per sí sol, i fent, en general, guanyar a la prova molta més qualitat.

CURSET ELEMENTAL

de FOTOGRAFIA

per Rafael M.ª Martínez

Els papers al bromur, tractats en la forma descrita en el número anterior, donen un bonic to negre que, no obstant, pot ésser transformat, si hom ho desitja, en to sèpia, bru, blau o verd o simplement en un to negre blavós, d'excel·lent efecte. Per tal d'assolir això hom fa ús dels viratges al ferricianur metàl·lic pels tons bruns, verd, porpra o blau; del monosulfur de sodi, pel to sèpia i dels banys d'or pel to blavós. Anem a descriure a continuació la forma d'operar.

TONS SEPIA :

La prova s'impressiona com de costum, revelant-se, però, més a fons. Un cop fixada es renta durant una hora en deu aigües diferents i a les hores pot ablanquir-se o bé deixar-la assecar i fer-ho a l'endemà, segons la conveniència de l'operador. No obstant la prova ha d'ésser mullada amb aigua abans de tractar-se amb el bany d'ablanquiment, que és el que segueix :

Aigua, 300 c. c. ; Ferricianur de potassa, 6 grams ; bromur de potassa, 15 grams.

En aquest bany pot deixar-se la prova fins que desapareixi tot el negre de la imatge o bé aturant-se l'acció un xic abans de la completa desaparició dels tons més negres d'aquella, en el qual cas el to sèpia serà una mica més fosc. Es renta a continuació la prova en varies aigües fins que el líquid no surti tenyit i aleshores es posa en el bany de monosulfur així compost :

Aigua, 300 c. c. ; Monosulfur de sodi, 3 grams.

En aquest bany pren ràpidament la prova el to sèpia. No obstant hi deu romandre uns cinc minuts. Després es renta durant un quart d'hora amb aigua i es posa a assecar.

Cal advertir ací que els vapors del sofre que es desprenen del monosulfur són perjudicials per les emulsions fotogràfiques i pel Bàlsam del Canadà amb què es troben unides les lents dels objectius. Per tal convé tenir aquest bany i la substància sòlida, ben tapats i si és possible fora del laboratori de treball.

PEL VIRATGE BRU, PORPRA O ROIG :

Pot usar-se el bany que segueix :

Aigua, 250 c. c. ; Sulfat de coure, 2,5 grams ; Citrat de sosa, 20 grams ; Ferricianur de potassa, 2,5 grams.

La prova, el desenvolupament de la qual haurà estat un xic lleuger, car aquest bany augmenta una mica la intensitat, es posa, una vegada ben fixada i rentada, en aquest bany on es va virant, primer en bru, i després en roig-violeta, molt agradable i de bona estabilitat. Es renta una vegada assolit el to cercat, amb tres aigües durant cinc minuts i es posa a assecar.

VIRATGES BLAU I VERD :

El millor procediment, és el que aconsella el Dr. Namias, en dos temps, a saber :

Abanquiment de la prova amb el bany que segueix :

Aigua, 1.000 c. c. ; Ferricianur de potassa, 50 grams ; Amoníac, 10 centímetres cúbics.

Després de cinc minuts, es renta la prova durant altres deu, fins que desapareixi la coloració groga i es posarà la prova en un dels banys que segueixen :

PEL BLAU :

Aigua, 1.00 c. c. ; Salfumant (àcid clorhídric comercial), 20 c. c. ; Clorur fèrric, 5 grams.

PEL VERD :

Aigua, 1.000 c. c. ; Clorur fèrric, 5 grams ; Clorur de vanadi, 5 grams ; Salfumant, 20 c. c.

El darrer bany deu ésser preparat bullint primerament la barreja amb poca aigua (no més de 100 c. c.) i afegint després de la completa dissolució la resta de l'aigua.

PEL TO NEGRE BLAVOS :

Mantes vegades el to negre que presenten les proves al bromur i clorobromur és lleugerament verdós i per tant, desagradable. En aquest cas i sempre que es vulgui convertir el to negre de les proves damunt papers d'imatge latent, hom pot fer ús del bany que exposem a continuació :

Aigua, 300 c. c. ; Sulfocianur d'amoni, 7,5 grams ; Sal de cuina, (clorur de sodi), 1,5 grams ; Acid tartàric, 0,5 grams ; Solució de clorur d'or amb aigua destil·lada, al 1 per 100, 5 c. c.

La prova deu ésser posada amb la imatge cap amunt i deu moure's contínuament la cubeta. El viratge s'inicia als deu minuts, arribant gairebé a blau a la mitja hora, temps més que suficient. Es renta durant deu minuts i s'asseca. A cada prova, s'ha d'afegir un centímetre cúbic de solució d'or. No obstant, la quantitat consignada més amunt no ha de virar més de quatre proves 24 per 30 centímetres.

TRANSFORMACIO DEL TO SEPIA EN PORPRA

Quan s'hagi virat una prova en sèpia amb el bany de monosulfur, després de rentada breument, es pot virar en el bany que segueix, on finirà per prendre el color porpra :

Aigua, 300 c. c. ; Sulfocianur de sodi, 7,5 grams ; Clorur de Sodi, 0,5 grams ; Solució al 1 per 100 de clorur d'or, 7,5 c. c.

Es renta breument i s'asseca.

EL PLAER DE RETRATAR i demés GUANYAR DINERS,

s'obté amb la pel·lícula HAUFF la qual per aital finalitat ha obert un CONCURS PERMANENT això és; tota fotografia obtinguda amb la pel·lícula HAUFF pot valdre al seu remitent 600 ptes de premi.

EXIGEIXI, DONCS, LA PEL·LICULA

Hauff

Alhora que poden pendre part en dit CONCURS tots els aficionats que consumeixin pel·lícula HAUFF, els fem present que resten amb plena llibertat per a remetre aquells motius que més els hi plaguin.

Al començament de cada trimestre, es distribuiran 76 premis de 15 a 600 ptes.

Demaneu, doncs, les condicions especials per què es regeix aquest CONCURS, a totes les tendes d'articles fotogràfics, o bé al nostre representant de

HAUFF A. G. Stuttgart - Feuerbach

GASPAR MAMPEL

Diputació, 294

BARCELONA

Boada i Campaña

Tallers, 17 - Telèfon 19725

ESPECIALITAT EN MATERIAL PER
A PROCEDIMENTS PIGMENTARIS

Stock en Plaques Pancromatiques

ARTICLES FOTOGRÀFICS

Lamarca i Herrera

TALLERS, 50 - Telèfon 21526 - BARCELONA

...al carrer de SANT PAU, 6

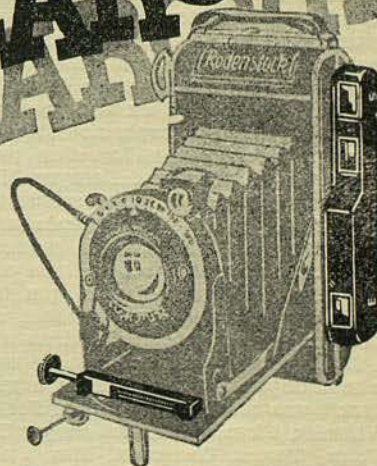
CASA BAGUÉS

Telèfon 14237

és on trobareu sempre les millors joies i aparells fotogràfics d'ocasió.

COMPRA-VENDA I CANVI
PENSEU-HI!

Rodenstock CLAROVID

és la càma-
ra perfecta

i de preu
econòmic
per a Roll-
fim 6x9 amb
telèmetre acoblat.

«CLAROVID» deu tota la seva capacitat superior, al objectiu RODENSTOCK i al telèmetre òptic, la qual ha estat objecte d'un seguit d'anys d'experiència i de treball.

Demaneu-ne prospectes especials al representant

GASPAR MAMPEL, Diputació, 294, (Barcelona)

Establiments Optics G. RODENSTOCK, Munich.

Els anunciants d'aquesta Revista són protectors de la mateixa. ¡Compreu-hi!

FilmoTeca
de Catalunya

MOBLES ALTABA

PER A OFICINES, DESPATXOS I SIMILARS

Tallers, 29, 31 i 71 - Tel. 17445 - BARCELONA

COPES i MEDALLES

PER A CONCURSOS

CLARÍS, 19

Vda. de E. Segura

Telèfon 10782

LA PINACOTECA HIGINI GARCIA (Successor de Gaspar Estuatjes)

AFICIONATS!!

Fent emmarcar les vostres aises en aquesta casa guanyareu en prestigi artístic.

Passeig de Gràcia, 34 - Tel. 13704 - BARCELONA

MASÓ

BARRETERIA DE PRIMER ORDRE

Ronda Universitat, 4 - Tel. 19893 - BARCELONA

BRESCÓ i COMA MATERIAL ELÈCTRIC

Dipòsit de bombetes "METAL"

Santa Anna, 31 - Telèfon 15787 - BARCELONA

LL. GUARRO CASAS

FÀBRICA DE PAPER DE FIL I CARTROLINES FUNDADA EN 1698 A LA TORRA DE CLARAMUNT

Paper de fil de totes menes, de Barba i d'Ofici — Paper per a Edicions, Valors, Música, Dibuix i Pintura — Paper Tela i Secants — Cartrolines de fil, per cartes i fantasia — Targetes, Sobres, Estoixeria, etc. etc.

Cartrolines fantasia per (torxons) i amb mitja cola per transports

Magatzem i Despatx: Dr. Martí Julià, 6

Telèfon 17022 - BARCELONA

SALONS I EXPOSICIONS

GRUP FOTOGRAFIC ORFEO GRACIENC CONCURS ANUAL

Els prop-passats mesos de desembre i gener va tenir lloc l'exhibició de les obres presentades en aquest concurs, essent una demostració palesa dels avenços fets per alguns dels seus expositors. Entre les obres exhibides les que ens cridaren més l'atenció foren les següents: dos paisatges del senyor Canet, un de visió pictòrica molt ben resolt i un altre que per la simplicitat i emotivitat de l'assumpte no dubtariem pas gens en assenyalar-la com la millor obra presentada en aquest concurs; un paisatge del senyor Oliver de llums suaus i de visió poètica molt ben executat; del senyor Basas un jardí de calent «Rosinyolenc» una contrallum del riu, i unes atzavares de taca granada molt ben agafades, molt ben executades tal com ens té acostumats dit senyor pel gran domini que té de la tècnica. Del senyor Montanya un quadret, assumpte del port, molt difús i atmosfèric que dona una bona impressió. Del senyor Teres una vista de carretera amb fons de muntanya molt ben tallada; a més ens cridaren l'atenció uns bromolis del senyor Fonts força reeixits de tècnica i ben vistos. Del senyor Tarragó, Rotllant, Veiga, Torner, Campruvi, Mas, i altres que no recordem el nom, totes elles força interessants. El Jurat atorga els següents premis: Copa d'honor i premi extraordinari al senyor Basas, Medalla d'Or al senyor Canet, d'Argent daurat al senyor Montanya, d'Argent al senyor Fonts, de Coure al senyor Tarragó; tots els corresponents a la primera categoria i a la segona els senyors Rotllant, medalla daurada, al senyor Veiga Argentada, al senyor Tarres de Coure; pel repartiment dels premis el dia 21 del prop-passat tingué efecte una excursió fotogràfica a Sitges i amb un àpat de germanor, que clausurà les tasques del curs de l'any passat.

SECCIO FOTOGRAFICA DEL C. B. S. «PARTHENON»

Davant de la visita d'anys anteriors als Salons de — 87 —

Fotografia organitzats per aquesta novella Entitat, he de fer constar que ha estat per a mi un plaer molt gran l'haver pogut constatar i veure amb temps l'avenç de produccions frapants i artístiques com les que aquest any ens oferí amb el seu «III Saló Anual de Fotografia», clausurat fa poc.

Justifiquen les meves paraules les obres següents: aquelles barques que reposen tranquil·les damunt l'aigua oliosa, quieta i endormiscada d'un port estranger; aquella natura morta tant ben concebuda on es destaquen uns llibres perfectament col·locats; aquelles oques blanques que neden damunt l'estany brillant, verdós i ple de molsa; aquella fruitera de cristall que vessa arreu de raim, plàtans i altres fruites, i aquell camí o salzareda de vora el riu, són, al meu entendre, les que indiscutiblement posseeixen un marcat i sentit gust artístic més definit.

En dir això, no és pas que jo vulgui dir que deixo de banda cap de les altres obres que completen aquest III Saló de Fotografia. No! puix totes, tant per la llum com per les mitges tintes amb què han estat vistes o compostes, mereixen un calorós elogi; però essent moltes les que, detall per detall, podria anar esmentant llur vàlua, i no disposant de l'espai que em fóra necessari per a explicar-me com jo voldria, em concretaré a felicitar cordialment en conjunt a tots els expositors, sense excepció de cap mena, no dubtant que en llurs futures exhibicions, sabran superar (tal com ho han fet avui) llur gust i sentit artístic, no sols en profit d'ells mateixos i de l'entitat per la qual senten tots tant d'amor, sinó que també per l'art fotogràfic català.

STRONG

JOVENTUT LA FALÇ (Delegació de Cultura)

Amb motiu de les festes d'inauguració de la Tòmbola Benèfica, la Delegació de Cultura de la Joventut «La Falç», portà a terme l'organització de l'exposició del seu consoci En Narcís Ricart Baguer, essent exposades a les parets de la nostra Sala d'Actes diverses de les obres fotogràfiques, les quals han estat elogiades per tots els concurrents, no sols per la seva vàlua, sinó molt especialment per la reconeguda personalitat de l'autor, entre els rengles de mestres en l'art fotogràfic.

A Narcís Ricart, que és un bon amic nostre i alhora una persona solvent dintre de la Fotografia, no podem per menys que agrair-li l'ofrena d'aquest formós conjunt de fotografies, la major part d'elles tractades amb el procés al «Bromoli».

Voldríem ésser entesos en llur matèria, per a dir quelcom que enllumenés tècnicament els nostres amics i aficionats, però com no en som, ens concretarem en dir que del conjunt d'obres exposades, ens cridaren l'atenció *Peixaters*; *Nèctar del Priorat*; *Miralleig*; *Barca a la Platja*; *Pescador de Fitora*; *Atzavares*; *Amuntegant el blat*; *Flor del meu barri* i *Return*, essent totes aquestes, pel nostre gust, les que tenen més fortitud d'esperit personal i profund caire artístic.

Esperem del car i volgut amic que, amb tot i haver-nos fet gaudir aquesta vegada d'una escollida d'obres tan interessants, voldrà un altre any, delectar-nos amb quelcom que faci com avui ha fet; reeditar els esperits i l'afició en les rengleres d'entusiastes aficionats a la fotografia que tenim a casa nostra.

Concreant amb fe i amor com conrea el company Ricart llur art, és com creiem possible que els homes i artistes que es formen a través dels anys podran assolir el màxim de glòria fotogràfica per Catalunya!

DOMENEK VILA CARDO

La Primera Exposició D'ART FOTOGRAFIC dels «boy Scouts» de Catalunya a Tortosa.

A finals de l'any passat tingué lloc en aquesta localitat l'acte d'obertura de la Primera Exposició d'Art Fotogràfic organitzada pel Grup de Robers dels «boy Scouts» i variis aficionats locals, a la qual hi assistí el Consell i socis Protectors, quins restaren sorpresos en admirar una col·lecció composta de més de cent fotos, algunes de les quals eren obres d'un valor admirable, pertanyents als millors aficionats de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, que tant desinteressadament han contribuït a l'èxit de la mateixa.

Durant els dies que ha esta oberta dita exposició han desfilat pel local on estava emplaçada infinitat de persones de totes les classes socials, desitjoses d'admirar llurs obres, essent molt elogiades les del senyor Pla en *Rondalla*; *Bons amics* i *Pastor*; les del senyor Carbonell *Oració del Pastor* i *Ria Gallega*; les del senyor Aznar, com *Llums* i *Ombres*, i altres no menys dignes d'elogi dels senyors Porqueras, Campanyà, Forcada i Pontí.

També han merescut molta atenció les col·leccions presentades pels aficionats de Tortosa senyors E. Pedrola i J. Anguera, a quins es deu una bona part d'aquesta Exposició, els quals treballen activament per a la creació d'una entitat fotogràfica a Tortosa.

Tant de bo que això sigui un fet demà mateix!

Entusiastes aficionats a la Fotografia! Aplegueu-vos en forma de pinya, i sense defallir un sol instant, construïu ran de les riberes de l'Ebre un Casal Fotogràfic per a contribuir, entre uns i altres, al progrés, divulgació i enaltiment d'aquest Art tan bell i ennobridor!

UN CONCURS ANUAL DE FOTOGRAFIA DELS EMPLEATS DE LA CASA «FILL DE MIQUEL MATEU»

Els empleats de la casa de comerç d'aquesta ciutat «Fill de Miquel Mateu», aficionats a l'Art de la llum, celebren anualment un concurs de fotografies que té lloc els darrers dies de cada any.

El corresponent a 1933, segon de celebrat, ha reunit un bon nombre d'obres ben interessants, representant un gran avenç en relació al primer concurs que es va celebrar.

En els quatre temes de la convocatòria: Paisatge, Figura, Composició i Magatzem Angels, dedicat aquest darrer a posar en relleu les activitats de la casa, foren presentades més de 130 fotografies moltes d'elles ben reeixides.

Tant els senyors Mateu com els alts empleats de la casa ajuden moral i materialment aquesta obra d'art i de cultura permetent l'exposició de les proves en el local del despatx, formant part del Jurat qualificador i repartint personalment els premis als guanyadors.

A fi de donar una idea de la qualitat de les obres presentades en el darrer concurs, en reproduïm una

de les que han estat més comentades.

Es de desitjar, en enaltiment del nostre art i propagació de tan culta afició, que l'èxit acompanyi sempre a aquests aficionats i que llur exemple fructifiqui.

AGRUPACIO FOTOGRAFICA ICARIA (Casal Icaria)

Curset de Fotografia. — Dia 4 de febrer a les deu de la vetlla, «Explicació de l'òptica», pel senyor Raimond Costa.

Dia 11 de febrer. — Excursió preparatòria a la Moguda. Sortida: Estació del Nord, a les 6,23 del matí.

Dia 16 de febrer, a les deu de la vetlla. — Començament del curset pràctic a càrrec del senyor Bausells: «Revelatge de negatius», «Rebaix i reforçament de negatius», «Esterescòpia», «Còpies per contacte», «Viratges», «Engrandiments» i «Tallat i enquadrament».

Acabat aquest curset en començarà un altre per «Bromolis», «Carbons», «Fresons», «Gomes».

L'assistència a aquests cursets és gratuïta.

«ACTIVITATS» GRUP FOTOGRAFIC (Orfeo Gracienc)

El dia 14 de gener a les 10 de la vetlla el senyor Andreu Mir dissertarà sobre el suggestiu tema «Originalitat fotogràfica», al mateix temps farà una demostració pràctica del seu «trucatge» dit Bromotinta, pels socis d'aquest grup.

SECCIO FOTOGRAFICA DEL C. B. S. PARTHENON

La III Exposició de Fotografies, després d'èsser molt visitada i discutida pel nombros públic que hi concorregué, fou clausurada el dia 15 del passat mes de gener.

La Junta Directiva d'aquesta Secció des d'aquestes ratlles remercia a tots els expositors que tanta cura han demostrat en llurs treballs i dona les gràcies una vegada més al gran nombre d'aficionats que l'han honorat amb la seva visita.

PROGRAMA PEL MES DE FEBRER

Dia 2. — A les 10 de la nit. — Junta general.

Dia 4. — Excursió a Mollet del Vallès.

Dia 6. — De 7 a 9 de la vetlla. — Consultes i canvis d'impressions.

Dia 13. — De 7 a 9 de la vetlla. — Consultes i canvis d'impressions.

Dia 18. — Excursió a Sardanyola i Can Catà.

Dia 20. — A les 10 de la nit. — Junta Directiva.

Dia 27. — De 7 a 9 de la vetlla. — Consultes i canvis d'impressions.

Per detalls sobre les Excursions adreçar-se a Secretaria.

SECCIO FOTOGRAFICA DEL PARTIT NACIONALISTA CATALA

La Secció Fotogràfica del Partit Nacionalista Català, inaugurarà a mitjans del mes de gener el seu laboratori, que encara que modest, no deixa per això de reunir tots els perfeccionaments necessaris pel procés modern de la fotografia.

A l'acte inaugural, hi assistí una nombrosa representació del C. E. del P. N. C., i de la redacció de «La Nació Catalana», éssent atesos per la Junta en ple de la Secció, la qual obsequià amb un vermut d'honor als que han facilitat i encoratjat l'obra portada a terme amb tant entusiasme com desinterès. S'intercanviaren entre els assistents a l'acte breus parlaments.

Ens plau, així mateix, assabentar als nostres lectors, que el nostre particular amic i reconegut artista Narcís Ricart Baguer, a prec de la S. F., ha accedit, benèvolament, a presentar a l'estatge social del P. N. C. (Pl. 7, pral.), una interessantíssima col·lecció de les fotografies que més renom li han donat en la seva vida artística fotogràfica. Aquesta exposició, que s'inaugurarà el dia primer de febrer, restarà oberta de 7 a 9 de la vetlla els dies feiners, i de 11 a 1 i de 6 a 8 els dies festius.

El periòdic «La Nació Catalana», portantveu del P. N. C., vos donarà setmanalment noves de la dita Secció Fotogràfica i del curset d'ensenyament fotogràfic que aviat començarà.

AGRUPACIÓ FOTOGRAFICA SAINT VICTOR

10 de Febrer. — Inauguració de l'Exposició Anual. A les deu de la nit.

11 de febrer. — Sortida fotogràfica al Monestir de Pedralbes. — Lloc de reunió: Passeig Fabra i Puig, 6,40 matí.

25 de febrer. — Sortida fotogràfica a Sardanyola. Lloc i hora de sortida: Estació del Nord, a les 6 del matí.

AGRUPACIÓ FOTOGRAFICA DE L'ATENEU OBRER MARTINENC

L'Agrupació fotogràfica de l'Ateneu Obrer Martinenc, en sessió general ordinària celebrada el dia 3 de gener del present, es nomenà Junta Directiva, la qual va quedar constituïda de la següent manera: President, Joan Sarriàs; Secretari, Joan Bayarri; Vice-Secretari, Artir Mir; Tresorer, Josep Bosch; Comptador, Emili Ribas; Vocal primer, Argemí Palacios; Vocal segon, Ignasi Cursó; Vocal tercer, Claudi Casamitjana.

Pel dia 11 de febrer organitza una sortida fotogràfica a Palausolitar.

Lloc de reunió: al nostre estatge a les 7 del matí. Vocals: J. Sarriàs i Emili Ribas. — Cal inscriure's.

EL LXII ANIVERSARI DE «HAUFF»

Tant sols en donar la volta a una clau, encenem la llum; apremem un botó, i es posa en marxa un motor; exposem a l'acció de la llum una pel·lícula o placa fotogràfica, i amb revelat obtenim una imatge fidel del natural... però, jamai no se'ns ha ocorregut pensar *quan ha hagut de treballar l'enginy humà abans d'arribar a aquest resultat!* Els treballs han anat succeïnt-se de generació rera generació, fins que per fi s'ha creat la llum elèctrica; s'ha inventat el motor, i s'ha descobert la placa fotogràfica, *aquesta meravella de l'època moderna*, i a les possibilitats de totes les fortunes, eficient i de gran duració.

Els més vells aficionats saben a bastament que quelcom per l'estil passava en el transcurs d'algunes desenes d'anys en la Fotografia, la química i la marca d'aquesta casa. Podem dir sense cap exageració, que una bona part del desenvolupament dels productes fotogràfics es deu precisament a l'activitat incansable dels establiments Hauff. Es precis recordar, que el fundador de la fàbrica, *Julius Hauff*, no pensà mai en l'obtenció de plaques i productes químics per a la Fotografia, ja que en aquells temps era molt difícil per no dir gairebé impossible dedicar-se exclusivament a aquest objecte, més la fabricació de productes químics tan delicats com els que durant varis anys s'obtenien a Feuerbach, junt a Stuttgart, féu una veritable escola preparatòria per l'avenir.

En 1870 fou l'època de la fundació. No s'improvitzà tot d'un cop per no perdre potser més enllà tota esperança; però, amb tot, va néixer quelcom que havia de persistir i prendre enormes proporcions en el futur; ens referim a la indústria química alemanya.

En aquesta època Julius Hauff, procedent de Reutlingen, començà en la fabricació d'àcid salicílic. Més tard s'anà per la fabricació d'àcid fènic en cristalls o altres productes químics per la «pelleria», estampats», etc., etc. Després es feren nous assaigs, i es fabricà àcid pícric i també explosius, essent el fulminant d'Hauff tant pur, que fins l'emprava l'exèrcit com el millor per a l'artilleria.

En 1900 aquesta marca concorregué a l'Exposició Universal de París amb una sèrie de preparats per a la Fotografia. Aleshores Hauff presentava quelcom posat que en aquells moments la Fotografia no era patrimoni de totes les classes socials. A través dels horitzons compregué aquesta casa que s'havia d'ofereir al mercat materials senzills i apropiats; però, mentrestant, en els seus laboratoris es varen anar descobrint una sèrie de reveladors com Metol, Amidol, Glicin, Aduról,

Ortol i el Neol, considerat com el revelador d'acció compensadora. S'ideà el revelat amb Glicin amb *tancs o cubetes verticals*, cercant sempre el sistema més pràctic i racional. Hauff va anar despullant a la Fotografia d'aquella part de misteri o dificultat (no existent) que pogués haver-hi, i la convertí en un art senzill, fàcilment comprensible i a l'abast de totes les intel·ligències. Aquest fou el vertader treball de divulgació, i avui, la fàbrica de Feuerbach, cada dia que passa, més és preocupada de la Fotografia. Es comencen a fabricar les plaques seques, car com ja és sabut, al principi, tots els fotògrafs treballaven amb plaques humides, *avui completament exilades*. Pas a pas, Hauff ha anat desbrossant el terreny, i sempre ha anat a la capdavantera. Creà tot seguit la placa Flavin, única que no falsejava els colors, sinó que els reproduïa correctament degut a que estava sensibilitzada també, a més del blau, pel verd i el groc. Durant la darrera guerra aquesta emulsió fou adoptada pels exèrcits alemanys i especialment en la fotografia aèria. Un xic abans ja s'havia creat la Ultra-Hauff de 21° Sch, que en aquell moment representava quelcom formidable i excepcional. En aquest temps nasqué també la placa radiogràfica Hauff, fabricada per un procediment especial i a la qual deu tant la ciència per ésser de les primeres que apareixeren.

Uns anys després, a Feuerbach, no es donava punt de repòs ni es tenia per satisfeta amb que amb el nom Hauff s'hagués arribat a ésser ja una acreditada marca; la placa Flavin va tenir una germana: l'Analo-Flavin, *antihalo per excel·lència*. Feia molt temps que es venien fent assaigs per a la fabricació de pel·lícula, preveient la gran importància que aquest nou material tindria amb el temps, per ço que avui la pel·lícula és coneguda àdhuc per aquells aficionats que de tant en tant fan alguna foto. Gràcies a les seves excel·lents qualitats, *la pel·lícula que pensa corregeix automàticament errors d'exposició de 1:50*. Amb motiu de treballar la predita casa Hauff amb tots els perfeccionaments que la tècnica moderna imposa, s'ha desvetllat per la fabricació d'una emulsió *super-sensible*, 26° Scheiner, i a més ortocromàtica. Ambdues classes es posen al mercat *en forma de paquet Magazinpack*, el qual demostra una vegada més l'esperit d'inventiva que tan alt ha sostingut llur nom.

Per tant, doncs, aquella petita i modestíssima fàbrica, és avui una formosa i important colònia fabril; és un món de treball que subsisteix per sí sol; que creix i es desenvolupa abandonant tot el que és vell per emprar únicament el més nou. Amb tot, però també s'han hagut de passar èpoques calamitoses, tals com la d'aquells anys de guerra que arreu mancaven les matèries primes, com també després quan la postguerra. Es presentaren algunes ensopegades, però cercant sempre la màxima perfecció s'esmenaren molts errors, i els resultats foren alentadors, demostrant la forta base damunt la qual es cimentaven els procediments de fabricació.

En 1929 es portà a cap la fusió amb la fàbrica de papers fotogràfics *Leonar*, de Vandsbek, però, donada l'enorme distància que separava ambdues organitzacions, es jutjà que aital fusió reportava més inconvenients que avantatges, i per aquest motiu i no cap altre s'acordà de nou la separació.

I per això avui es compra amb la més gran facilitat una dotzena de plaques, un paquet de pel·lícula o s'impressionen unes fotos; però al davant d'això, s'han de tenir presents els 62 anys d'Hauff, anys de lluita formidable amb la matèria, amb la més subtil de totes les matèries; *la gelatina al bromur de plata*; per davant hi va el treball de dues generacions: 62 anys d'Hauff.

I ací teniu exposada amb breus paràgrafs la vida, o, millor dit, la història, de la moderna fotografia, des dels primers temps lents i incerts, fins avui, que l'aficionat troba a cada pas llurs materials, que li ofereixen una seguretat i perfecció de treball admirables.